

VYBRANÁ USTANOVENÍ NAŘÍZENÍ VLÁDY č. 201/2010 Sb., VE ZNĚNÍ NOVELY č. 170/2014 SB. O ZPŮSOBU EVIDENCE ÚRAZŮ, HLÁŠENÍ A ZASÍLÁNÍ ZÁZNAMU

Kniha úrazů

Které úrazy do knihy úrazů

Podle ust. § 105 odst. 2 *zákoníku práce* vede zaměstnavatel v knize úrazů *evidenci o všech úrazech*, i když jimi nebyla způsobena pracovní neschopnost nebo byla způsobena pracovní neschopnost nepřesahující 3 kalendářní dny.

Kdo vede knihu úrazů

Povinnost vést evidenci v knize úrazů má zaměstnavatel, kterým se rozumí právnická nebo fyzická osoba, která zaměstnává fyzickou osobu v pracovněprávním vztahu. Podle ust. § 12 *písm. a) až d) zákona č. 309/2006 Sb.*, o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, se povinnost vést v knize úrazů evidenci o úrazech vztahuje i na další osoby, a to:

- a) zaměstnavatele, který je fyzickou osobou a sám též pracuje,
- b) fyzickou osobu, která provozuje samostatně výdělečnou činnost podle zvláštního právního předpisu,
- c) spolupracujícího manžela nebo dítě osoby uvedené v písmenu a) nebo b),
- d) fyzickou nebo právnickou osobu, která je zadavatelem stavby (stavebník) nebo jejím zhotovitelem, popřípadě se na zhotovení stavby podílí.

Údaje v knize úrazů

Podle *nařízení vlády č. 201/2010 Sb. ve znění nařízení vlády č. 170/2014 Sb.*, musí evidence v knize úrazů obsahovat tento taxativní výčet údajů:

- a) jméno, popřípadě jména, a příjmení úrazem postiženého zaměstnance nebo osoby uvedené v § 12 shora uvedeného *zákona č. 309/2006 Sb.*,
- b) datum a hodinu úrazu,
- c) místo, kde k úrazu došlo,
- d) činnost, při níž k úrazu došlo,
- e) počet hodin odpracovaných bezprostředně před vznikem úrazu,
- f) celkový počet zraněných osob,
- g) druh zranění a zraněná část těla podle nové přílohy č. 3 novelizovaného nařízení vlády,
- h) popis úrazového děje,
- i) druh úrazu (ve smyslu ust. § 105 odst. 3 *zákoníku práce* a ust. § 6 odst. 3 *zák. č. 61/1988 Sb.*),
- j) zdroj úrazu,
- k) příčiny úrazu,
- k) jméno, popřípadě jména, a příjmení svědků úrazu,
- l) jméno, popřípadě jména a příjmení a pracovní zařazení toho, kdo údaje zaznamenal.

Zápis do knihy úrazů

V případě, že k úrazu došlo u jiného zaměstnavatele, k němuž byl zaměstnanec vyslán na pracovní cestu nebo dočasně přidělen jako agenturní zaměstnanec nebo k prohlubování a zvyšování kvalifikace, provedou zápisy do knih úrazů:

- zaměstnavatel úrazem postiženého zaměstnance a
- zaměstnavatel, k němuž byl úrazem postižený zaměstnanec vyslán nebo dočasně přidělen.

Kopie či výpis z knihy úrazů

Zaměstnavatel je povinen vydat:

- a) zaměstnanci na jeho žádost,
- b) rodinným příslušníkům zaměstnance v případě smrtelného pracovního úrazu na jejich žádost

kopii nebo výpis údajů v knize úrazů o jeho úrazu. Podle novely č. 170/2014 Sb., musí být tato kopie a výpis údajů z knihy úrazů zaměstnavatelem potvrzeny.

Hlášení úrazů

Podle *ust. § 105 odst. 4 zákoníku práce* je zaměstnavatel povinen ohlásit pracovní úraz stanoveným orgánům a institucím. Prováděcí nařízení vlády stanoví tento okruh orgánů a institucí zvlášť pro smrtelné pracovní úrazy a pro ostatní pracovní úrazy.

Komu se hlásí úrazy

Zaměstnavatel ohlásí pracovní úraz:

- a) územně příslušnému útvaru Policie České republiky, nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že v souvislosti s pracovním úrazem byl spáchán trestný čin,
- b) odborové organizaci a zástupci pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,
- c) příslušnému oblastnímu inspektorátu práce, došlo-li k úrazu u fyzické nebo právnické osoby, která podle *ust. § 6 zákona č. 251/2005 Sb.* podléhá jeho kontrolní působnosti, a trvá-li *hospitalizace úrazem postiženého zaměstnance více než 5 dnů*, nebo lze-li vzhledem k povaze zranění takovou dobu hospitalizace předpokládat,
- d) příslušnému obvodnímu báňskému úřadu, podléhá-li činnost, pracoviště nebo technické zařízení vrchnímu dozoru např. podle *ust. § 39 odst. 1 a 2 zákona č. 61/1988 Sb.*, jde-li o závažný pracovní úraz podle *ust. § 6 odst. 3 zákona č. 61/1988 Sb.*,
- e) zaměstnavateli, který zaměstnance k práci u něho vyslal nebo dočasně přidělil.

Na rozdíl od předchozí právní úpravy nové nařízení vlády již neukládá ohlášení pracovního úrazu státnímu zástupci a organizační jednotce příslušné pojišťovny, u které je zaměstnavatel pojištěn pro případ své odpovědnosti za škodu při pracovním úrazu (povinnost ohlásit pojišťovně vyplývá přímo z *vyhlášky č. 125/1993 Sb.*, kterou se stanoví podmínky a sazby zákonného pojištění odpovědnosti organizace za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání).

Komu se hlásí smrtelné úrazy

Zaměstnavatel je povinen ohlásit smrtelný pracovní úraz:

- a) územně příslušnému útvaru Policie České republiky,
- b) odborové organizaci a zástupci pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,
- c) příslušnému oblastnímu inspektorátu práce, došlo-li k úrazu u fyzické nebo právnické osoby, která podléhá jeho kontrolní působnosti,
- d) příslušnému obvodnímu báňskému úřadu, podléhá-li činnost, pracoviště nebo technické zařízení vrchnímu dozoru,
- e) zaměstnavateli, který zaměstnance k práci u něho vyslal nebo dočasně přidělil (u kterého má postižený zaměstnanec pracovněprávní vztah).

Oproti předchozí právní úpravě se již neukládá ohlášení pracovního úrazu organizační jednotce příslušné pojišťovny, u které je zaměstnavatel pojištěn pro případ své odpovědnosti za škodu při pracovním úrazu.

Lhůta k ohlášení úrazů

Jak smrtelné pracovní úrazy, tak úrazy ostatní je třeba ohlásit příslušným orgánům a institucím *bez zbytečného odkladu*.

Závažný pracovní úraz

Institut závažného pracovního úrazu je zaveden v *zákoně č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě*, a na něj navazujících prováděcích právních předpisech. Podle *vyhlášky ČBÚ č. 22/1989 Sb., o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a bezpečnosti provozu při hornické činnosti a při dobývání nevyhrazených nerostů v podzemí* se hlásí jako závažné pracovní úrazy:

- a) smrtelný úraz,
- b) úraz životu nebezpečný, kterým je úraz s následnou ztrátou orgánu (anatomickou nebo funkční), životu nebezpečné poškození zdraví, včetně průmyslových otrav, a úraz s takovým charakterem úrazového děje, který nastal v důsledku porušení bezpečnostních předpisů a nasvědčuje závažnému ohrožení bezpečnosti provozu a ochrany zdraví při práci,
- c) hromadný úraz, kdy při stejném úrazovém ději byly zraněny nejméně 3 osoby, z nichž alespoň jedna utrpěla úraz smrtelný, nebo kdy bylo zraněno více než 10 osob.

Pracovní úraz s hospitalizací více než 5 dnů

Vzhledem k tomu, že mimo oblast hornické činnosti institut závažného pracovního úrazu zaveden není, bylo v případech právnických a fyzických osob, které podléhají kontrolní působnosti orgánů inspekce práce, stanoveno (pro hlášení pracovních úrazů) vymezení hranic hospitalizace delší 5 (kalendářních) dnů; tedy trvá-li hospitalizace pracovním úrazem postiženého zaměstnance více než 5 dnů nebo lze-li vzhledem k povaze zranění takovou dobu hospitalizace předpokládat.

Vyhotovení záznamu o úrazu (§ 5)

Podle *ust. § 105 odst. 3 zákoníku práce*, zaměstnavatel vyhotovuje záznamy a vede dokumentaci o všech pracovních úrazech, jejichž následkem došlo:

- a) ke zranění zaměstnance s pracovní neschopností delší než 3 kalendářní dny, nebo
- b) k úmrtí zaměstnance.

Lhůta pro vyhotovení záznamu

Záznam o úrazu vyhotovuje zaměstnavatel úrazem postiženého zaměstnance, a to *neprodleně*, nejpozději však *do 5 pracovních dnů ode dne, kdy se o úrazu dozvěděl*. Záznam o úrazu je komplexní písemnou informací o úrazu, která je zpracována po ohlášení úrazu a ve které jsou zachyceny základní informace nejen o postiženém zaměstnanci a jeho zaměstnavateli, ale hlavně o okolnostech, příčinách a zdrojích pracovních úrazů.

Zasílání záznamu o úrazu (§ 6 a § 7)

Podle *ust. § 105 odst. 4 zákoníku práce*, je zaměstnavatel povinen zaslat záznam o úrazu stanoveným orgánům a institucím a konkretizaci ponechává na prováděcím vládním nařízení.

Komu se zasílá

Právní úprava zasílání záznamu o úrazu byla v podstatě převzata z dosavadní právní úpravy a jen okruh subjektů byl rozšířen, a to o pojišťovny provádějící zákonné pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou pracovním úrazem nebo nemocí z povolání a v případě ostatních pracovních úrazů též o policii. Záznamy o úrazu se zasílají:

- a) územně příslušnému útvaru *Policie ČR*, a to u smrtelných úrazů vždy a u ostatních úrazů jen nasvědčující-li zjištěné skutečnosti tomu, že v souvislosti s pracovním úrazem byl spáchán trestný čin,
- b) příslušnému oblastnímu *inspektorátu práce*, došlo-li k úrazu u fyzické nebo právnické osoby, která podléhá jeho kontrolní působnosti,
- c) příslušnému *obvodnímu báňskému úřadu*, podléhá-li činnost, pracoviště nebo technické zařízení vrchnímu doзору,
- d) *zdravotní pojišťovně* úrazem postiženého zaměstnance,
- e) organizační jednotce příslušné *pojišťovny*, u které je zaměstnavatel pojištěn pro případ své odpovědnosti za škodu při pracovním úrazu nebo nemocí z povolání.

Lhůta pro zasílání záznamu o úrazu

Platí, že zaměstnavatel zašle:

- záznamy o úrazu souhrnně, vždy za uplynulý kalendářní měsíc ve lhůtě *nejpozději do pátého (kalendářního) dne následujícího měsíce*,
- v případě smrtelného pracovního úrazu zaměstnavatel záznam o úrazu *nejpozději do 5 dnů ode dne, kdy se o úrazu dozvěděl*,
- *organizační jednotce pojišťovny*, u které je zaměstnavatel pojištěn ze zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatel za škodu při pracovním úrazu nebo nemocí z povolání vždy až společně s podklady pro účely likvidace pojistné události (tuto změnu přinesla novela č. 170/2014 Sb.

Elektronická verze záznamu je dostupná z www.mpsv.cz

Záznam o úrazu – hlášení změn (§ 8 odst. 1–5)

Kdo vyhotovuje

Záznam o úrazu – hlášení změn je povinen vyhotovit zaměstnavatel zaměstnance postiženého pracovním úrazem, pokud se po odeslání záznamu o úrazu následně dozví o skutečnostech, které vedou ke změně v něm uvedených údajů. Nařízení vlády stanoví tyto případy:

Kdy se vyhotovuje

- a) hospitalizace úrazem postiženého zaměstnance přesáhla dobu 5 po sobě jdoucích dnů a byla ukončena po odeslání záznamu o úrazu,
 - b) dočasná pracovní neschopnost úrazem postiženého zaměstnance v důsledku jeho úrazu byla ukončena po odeslání záznamu o úrazu,
 - c) zaměstnanec postižený úrazem na jeho následky nejpozději do 1 roku zemřel, nebo
 - d) došlo ke změně v posouzení zdroje nebo příčiny úrazu, povahy úrazu, popřípadě k jiným skutečnostem majícím vliv na zpracování a obsah záznamu o úrazu – hlášení změn.
- e) na základě téhož pracovního úrazu vznikla a byla ukončena další pracovní neschopnost.

Komu se zasílá

Vyplněný formulář záznam o úrazu – hlášení změn zasílá zaměstnavatel úrazem postiženého zaměstnance následujícím subjektům, tedy:

- a) příslušnému oblastnímu inspektorátu práce, došlo-li k úrazu u fyzické nebo právnické osoby, která podléhá jeho kontrolní působnosti,
- b) příslušnému obvodnímu báňskému úřadu, podléhá-li činnost, pracoviště nebo technické zařízení vrchnímu dozoru,
- c) zdravotní pojišťovně, u které je pracovním úrazem postižený zaměstnanec pojištěn,
- d) územně příslušnému útvaru Policie České republiky, nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že v souvislosti s pracovním úrazem byl spáchán trestný čin nebo v případě smrtelného pracovního úrazu,
- e) organizační jednotce příslušné pojišťovny, u které je zaměstnavatel pojištěn pro případ své odpovědnosti za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání.

Lhůta pro zaslání

Záznam o úrazu – hlášení změn je zaměstnavatel úrazem postiženého zaměstnance povinen zaslat shora uvedeným subjektům:

uvedeným pod písm. a) až d) nejpozději do pátého dne následujícího měsíce, uvedenému pod písm. e) až společně s podklady pro účely likvidace pojistné události (tuto změnu v čase pro zaslání přinesla *novela č. 170/2014 Sb.*).

Předání záznamu o úrazu – hlášení změn

Novela č. 170/2014 Sb. upřesnila, že v případě, kdy došlo ke změně v posouzení zdroje nebo příčiny úrazu, povahy úrazu, popřípadě k jiným skutečnostem majícím vliv na zpracování a obsah záznamu o úrazu – hlášení změn, je zaměstnavatel jedno jeho vyhotovení předat úrazem postiženému zaměstnanci a v případě smrtelného pracovního úrazu jeho rodinným příslušníkům.

Elektronická verze záznamu je dostupná z www.mpsv.cz

Správní sankce

Skutkové podstaty

Pokud zaměstnavatel

1. nevyšetří příčiny a okolnosti pracovního úrazu, ačkoli k tomu má povinnost,
2. nevyhotoví záznam o pracovním úrazu nebo nevede dokumentaci ve stanoveném rozsahu, ačkoli k tomu má povinnost,
3. nepředá vyhotovení záznamu o pracovním úrazu postiženému a v případě smrtelného pracovního úrazu jeho rodinným příslušníkům,
4. nevede evidenci o pracovních úrazech ve stanoveném rozsahu, ačkoli k tomu má povinnost,
5. neohlásí pracovní úraz a nezašle záznam o něm stanoveným orgánům a institucím,
6. nepřijme opatření proti opakování pracovních úrazů,

Přestupek a správní delikt

Pokud je zaměstnavatel fyzickou osobou, může se dopustit přestupku na úseku bezpečnosti práce (§ 17 zák. č. 251/2005 Sb.) a pokud je právnickou osobou, může se dopustit správního deliktu na úseku bezpečnosti práce (ust. § 30 zák. č. 251/2005 Sb.). Za to jim může být uložena pokuta až do výše:

- 400 tisíc Kč v případech uvedených shora pod č. 3., 4. a 5.,
- 1 milión Kč v případech 1. a 2.
- 2 milióny Kč v případě 6.

Pokuty ukládají orgány inspekce práce ve správním řízení.